

IZVOR

U

b=75279111

UŠTAPU

(Iz lirskog dnevnika)

7. I 1968.

U zavičaj sam prestao da odlazim, s vodom, s kamenom zavađen. Zaboravio sam kako izgledaju obrisi prostorom raseljenih drveta, jedno vreme je prošlo i sada sleću senke, ptice i mravi dokono ručaju u zemlji.

O, te godine trešnjevog cveta, kada sam silazio u najplodnije dubine, peo se na najveća drveta! Izgledalo je da ću odatle dohvatiti što želim: pružao sam ruke i one su odlazile, ostajao sam pusti i usamljen.

Trajala je ta igra, ostala negde u zavičaju. Prestao sam da odlazim, ali je ostalo stablo od koga sam počeo. Vreme je nekada imalo drugačiji miris, proticalo je da bi se dobilo oblik potpunosti, ne konačnog.

Vreme je nekada otkucavalo raznobojni časovnik u drveću.

Vreme je nekada bilo stablo pred kućom. Njegovе raznolike dimenzije već u prvim danima umeo sam da određujem po kiši, suncu i vetru. Vreme provedeno sa drvom uticalo je na moje buduće godine. Ostala je neka čvrsta žila u meni kao u zemlji koja sve pokrete poistovećuje sa dobom.

Postojim u zavičaju, gde postoji kamen, izvor, crkva.

Blaga drveta izvijena u vazduhu,
blaga drveta iz kojih izvire najčudesnija
pevanja i magla,
izvor u uštapu: ispod izmiče zemlja.

Postoji kuća moća oca i njegovo zatravljeno ralo. Između bleskova vode padaju sunčevi zraci, kamačić se belasaju na dnu. To je vreme kada se odlazi.

Ivicom knjige šetao je mrav, zamišljao sam sebe u mravinjaku, u večeri se uvlačio u neobične, tajanstvene hodnike. Zbilja, kolika je radost biti dočekan njihovim bezbrojnim drugarstvom, umesto samotničkog bledila i nesaničice pored noćne lampe. U svakom mravu pronašao bih po jedan kamen, po jedan svoj cvet, po jedan san o vodi i zemlji, bliskost njenih prstiju na jastuku, u postelji iz koje su i roditelji ustajali nekada!

Svečanosti počinju i završavaju se jednako: u nama i u prošlosti. Provlačim se kroz gustu vodu — brda i snegovi. Daleka bratstva ljudi i kamena umiru, pokrivena korom i nesanicom. Vreme nas nije udaljilo od prvih stabala.

Sa sprata gledam: kiša pada. U ogledalu, kao u zavičaju, moja glava. Obleću je misli, ptice. Da li je kiša i u zavičaju, obasipaju li drveta oćev put kasnim kapljama?

On se vraća, a trešnja sneži.
On se vraća, a pas i mesec iz šume ga prate.
Vreme je umelo da razbije njegov san i baci ga u vodu. San koji je sačinio od zemlje i sunca, od mirisa i kamena. Pepeo se nataložio u njemu, sakupio konce i oni su istruleli.

BOŠKO BOGETIĆ

Zamisli život nad kojim vreteno
Crne i grube svoje niči prede,
Zavičaj ko ogledalo razbijeno
I drveta dok te u šetnji slede.

Daleko u kriku ptice, u glasu žene,
Probudiće se kamačić što ga baci
U vir lišća pun sunčane pene
Dečak čije ruke pozlaćuju zraci.

Zamisli kapi na oknu kao suze
Dok sediš i prišikaju te brige:
Pod drvetom čitaš i lagano puze
Mravi ivicom rasklopljene knjige.

Dok tumače radost i jedu slova,
Dok sunce ti vodu mreže mravi —
Zamisli da si ispod oćevog krova
I da ti se nad ćelom plavi.

Ideš ulicom ko kosać kroz polje,
U izlogu vidiš granu i svoju glavu.
Zamisli, pun nekadašnje volje,
Da trotoarima gaziš zavičajnu travu.

9. I 1968.

Neko ima svoj kamen, neko svoju titicu, neko svoj pogled sa obale. Ja imam drvo. Odlazak u drvo uvek je nestvaran. Sada, kada sam daleko izvan njegovog jutarnjeg nemira i pokreta.

sada kada nas spajaju lutalački dozivi i strujanja kroz vazduh,
sada kada opada naše lišće i ostaju fosili, sve dublje smešteni u zemlji,
sada, dakle, kada nas deli promicanje, sklapanje ruku,

izgleda kao da sam sve izmislilo na ivici daleke vode. Nekada sam želeo pod njegove oćezale grane da dovedem ženu.

Sada kada sam shvatio besmisao, golotinju u kojoj je raslo drvo, između uzdrhtalog, svetlučavog praha na kori poljupca, rasklopila se neočekivana istina. Ostalo je drvo pod vodom, u svom proticanju nedostižno.

Odlazak je uvek nestvaran i lići na vreme kada sam verovao da ću dospeti izvan svega što jesam,

odlazak u drvo uvek je nestvaran i lići na vreme kada sam verovao da se sve začinje i rađa u njegovom pupoljku: i leptir, i pas, i ćovek. U očima sam poneo boju njegove kore i ceo svet mu lići.

9. (popodne) I 1968.

Počinju dodiri lepljive svetlosti. Na obrazima se vide kapljice: mi smo, eto, opet među blago izvijenim stablima. Sve lići na prošlo traganje za smislom trajanja i umiranja.

Koraćamo, nas tri prijatelja, u nepostojećim, ali naslućivanim senama, noseći u ćutanju od izgovorenih (moćda i neizgovorenih) reći oćekivanja — svako za sebe, u svojim maštanjima. Opkopljeni drvetima i senkama, ali sve je prostrano, neobeleženo za korak.

Namah — ćutanje namreška treptaj: zeleni list nad nama!

Zastali smo pred fenomenom njegove nežne drskosti. Ućini se da je probudio celu prirodu iz sna, obavio je koprenom drhtanja. Šum je prodirao u dušu, mreškala se, davna i daleka, zavičajna voda. Razlivala se u glasu i oćima.

Nežna zelena senka drhtala je, u ćauri sna probudila daleku vodu. Drhtili smo njeno drhtanje nad zemljom — zelenu senku svojih godina. Lićila je na ironiju.

Senka više ne postoji. Ona je izvan nas, deo je onoga što smo imali. Iskršava i nestaje u maglini sećanja, nestvaran je njen treptaj ispod revera uniforme.

Vraćiću se zavičaju kada lišće trune
I u sećanju se hladi prah drveta,
Vetar i nesaničica kada zafežu strune
Na obali šume i leta.

Vraćiću se jer bol kola,
Vraćiću se rodnom kraju —
Umesto ljubavi mirisaće smola,
Što nemam — pesme će da daju.

Vraćiću se kolevcu vode.
Leptir će sleteti na rame.
Umesto lufanja da me po svetu vode —
Prisoniću lice uz mokri kamen.

Vraćiću se izlasku svega,
Rasklopiti igraćke, mada veći.
U zavičaju me ćeka ponor brega,
Iz njega sam isto, u njega ću leći.

Moja pobeda je u povratku kiša.
Gola stabla kada kvasi
I nemire mi pljusak stiša
Malu lampu bola vetar nek ugasi.

13. I 1968.

Zaronjeni u ćestar s rasklopljenim rukama,
zaronjeni u život i svlaćenje sivila sa ćašica
cvetova,
sedeli smo nad poljem, žena i ja, oboje po-
deljeni u buđenju.

Kapao je sa grane zrak sunca na kostur skakavca ili konja — nije bilo razlike i nismo ga mogli razaznati. Naša dioptrija toga jutra izgubila je svoje razmere.

Zaronjeni u voljenje, gusto kao trava, ruka-
ma smo pomerali oranice i usne prinisili zapa-
ljenom bubnjiću vode. Svlaćenje je trajalo i u
obdanići sam saznao dućinu senke drveta od
koga je sve počelo. Saznao sam, prvi put, na
kome nas zajednićkom izletu ćeka starost,
zeleni ptica sklopiljena u simetrićnom raspore-
du nameštaja buduće sobe,

ćaša nastala iz potrebe da zajedno pijemo
vodu,
dan venćanja kada smo saznali da postoji kiša
(jedino što sam imao toga dana iz zavićaja)
ljubav
ljubav

zmeću nas dvoje bez koje ne mogu zamisliti
sobu, ćašu, zavićaj.

Voleli smo da se priblići ostrvo kao miris.
Izmeću naših ramena padale su grane i ulica
je vodila na obalu. Ljudi su ćekali na naše
zamrznute pokrete duboko iznad vode, u mirisu
truleži, u svetlućavom mreću.

Savijeno pod kamen oko sagorelo od ćežnje
promatralo je prazninu u meni. Sedeo sam u
kavezu na pućini, izgubljen od sveta, ćekajući
da me talas vrati u uvalu.